

Pécsi Ítéltábla
Gf.IV.30.403/2013/6. szám

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	III/1153-0/2014
Érkezett:	2014 JÚN 18.
Példány:	1
Melléklet:	0 db
Kezelőiroda:	<i>uu</i>

A Pécsi Ítéltábla az [REDACTED] által képviselt [REDACTED] felperesnek – a [REDACTED] által képviselt [REDACTED] alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és egyéb iránt a Szekszárdi Törvényszék előtt 17.G.40.016/2012. ügyszám alatt folyamatban volt perében 2013. október 10-én 20. sorszám alatt kelt ítélet ellen a felperes részéről 21. sorszámon előterjesztett fellebbezés következtében folyamatba tett másodfokú eljárásban – meghozta a következő

v é g z é s t :

Az ítéltábla az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a bíróságok szervezeteről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) - 2012. január 1. napjától 2012. július 16. napjáig hatályban volt, az Alkotmánybíróság 36/2013. (XII. 5.) AB határozatával alaptörvény-ellenesnek és nemzetközi szerződésbe ütközőnek minősített - 62-63. §-ai alkalmazásának a jelen peres eljárásban történő kizárását.

Kezdeményezi továbbá az Alkotmánybíróságnál a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) - 2011. január 7. napjától 2013. július hó 31. napjáig hatályban volt - 47. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását.

Egyúttal az eljárást az Alkotmánybíróság jelen végzéssel kezdeményezett eljárásának befejezéséig felfüggeszti.

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperes a Fővárosi Törvényszékhez 2011. november 29-én benyújtott kereseti kérelmében a közte és az alperes között 2006. december 22-én létrejött lízingszerződés

3. pontjában foglalt egyes kikötések érvénytelenségének, továbbá ennek folytán annak megállapítását kérte, hogy a szerződés euró-alapú, fix kamatozású. A szerződés részét képező zárt végű pénzügyi lízingszerződés általános szerződési feltételei 17./c. pontjában a felek kikötötték a Pp. 41. § (1) bekezdése alapján - pertárgyértéktől függően - a Pesti Központi Kerületi Bíróság, illetőleg Fővárosi Bíróság kizárólagos illetékességét. Az Országos Bírósági Hivatal Elnöke 26/2012. (II. 16.) OBHE sz. határozatával - a Fővárosi Törvényszék Elnöke előterjesztése alapján az eljárás lefolytatására az ügy ésszerű időn belül való elbírálásának biztosítása érdekében a Bszi. 62. § (1) bekezdése alapján a Szekszárdi Törvényszéket jelölte ki.

A Szekszárdi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság 17.G. 40.016/2012/ 20. számú ítéletével megállapította, hogy a 2006. december 22. napján a felek között létrejött LVHU100071 számú zárt végű pénzügyi lízingszerződés 2009. április 17. napi alperesi egyoldalú módosítása érvénytelen, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Az ítélet ellen annak megváltoztatása, és a kereset teljesítése iránt a felperes jelentett be fellebbezést, a 2014. április 28-án érkezett fellebbezés kiegészítésében az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára történő utasítását kérte arra hivatkozással, hogy az elsőfokú bíróság illetékesség hiányában járt el, mert az elsőfokú bíróság kijelölésére az Alkotmánybíróság 36/2013. (XII. 5.) AB határozatában alaptörvény-ellenesnek kimondott Bszi. rendelkezések alkalmazásával került sor.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. tv. (Abtv.) 25. §-ának (1) bekezdése szerint ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, az Alaptörvény 24. cikke (2) bekezdésének b) pontjában foglaltak alapján kezdeményezi a jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítását, ill. az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.

Az Alkotmánybíróság a 35/2011. (V. 6.) AB határozatában úgy foglalt állást, hogy alkotmányos követelmény, hogy a bíró az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján döntse el. Amennyiben a bíró az előtte folyamatban lévő perben alkalmazandó jog alkotmányellenességét észleli - az alkotmányellenes jogszabály mellőzésére vonatkozó hatásköre hiányában -, az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 38. § (1) (rég. Abtv.) bekezdése alapján köteles az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezni. A bírói kezdeményezések alapján indult konkrét normakontroll eljárásokban az azonos ténybeli alapú, azonos jog alapján megítélendő polgári peres ügyekben az

Alkotmánybíróság megállapíthatja az általa alkotmányellenesnek nyilvánított jogszabály általános alkalmazási tilalmát. Ha az Alkotmánybíróság nem általános, hanem csak konkrét alkalmazási tilalmat rendel el, akkor - újabb bírói kezdeményezés esetén - lefolytatja a kizárólag alkalmazási tilalom iránti bírói indítvánnyal kapcsolatos eljárást. Az általános, illetve a konkrét alkalmazási tilalomra vonatkozó alkotmánybírósági rendelkezés jogkövetkezményeit az eljáró bíró vonja le, és hozza meg a peres ügyben az annak megfelelő döntést.

A 35/2011. (V.6.) AB határozatban az Alkotmánybíróság arra is utalt, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányvédelmi feladatának egyik lényeges célja az, hogy alkotmányellenes norma ne érvényesülhessen a jogrendben. Az egyedi jogvita eldöntésére hivatott bíró az Alkotmány 50. § (1) bekezdéséből fakadó kötelezettsége, hogy az alkotmányos rend mellett védje a természetes és a jogi személyek, valamint a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek jogait és törvényes érdekeit. A bíró az alkalmazandó jog alkotmányos értelmezése alapján köteles a határozathozatalra. A jogértelmezéssel feloldhatatlan alkotmányellenesség esetén azonban, a jog félre tételére vonatkozó hatáskör hiányában szükségképpen és törvényi kötelezettsége alapján működik együtt az Alkotmánybírósággal. Másképpen megfogalmazva a jogértelmezéssel feloldhatatlan alkotmányellenesség esetén a peres fél törvényes bíróhoz való joga csak az alkotmánybírósági eljárás során érvényesülhet.

Rögzítette az Alkotmánybíróság a 35/2011. (V. 6.) AB határozat azt a jogi álláspontját is, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság el kívánja látni alkotmányvédelmi - és az egyéni jogvédelmet szükségképpen érintő - feladatát, úgy a peres eljárásokban alkalmazandó, illetve az elbírálás idején már nem hatályos jogszabályok esetében sem engedheti alkotmányellenes normák érvényre juttatását. Az Alkotmánybíróság kontrollját tehát a jogalkotó hatályon kívül helyező aktusát „túlélő”, alkotmányellenes jogszabály sem kerülheti el. Eljárása során két kérdést kell tisztáznia: a bírói kezdeményezésben citált jog alkotmányosságát és perbeli alkalmazhatóságát. Mindez a bírósági jogalkalmazás oldaláról is megközelíthető: az Alkotmánybírósághoz forduló bíró az Alkotmány 50. § (1) bekezdéséből eredő kötelezettsége alapján a jogvitában érintett felek egyéni jogainak védelmében jár el, de ezt az alkotmányos kötelezettségét csak az Alkotmánybíróság érdemi döntése alapján teljesítheti. Az Alkotmánybíróság érdemi döntésének hiányában a jogvédelem ezen módja - adott esetben formai okokból - elmarad. A bíró nem tud eleget tenni alkotmányos kötelezettségének. A kifejtettek szerint a perbeli alkalmazhatóságra vonatkozó döntés célja kettős: megakadályozza, hogy alkotmányellenes jogszabály alapján lehessen igényt érvényesíteni, másrészt viszont - az Abtv. 38. § (1) bekezdése szerinti hatásköri és eljárási szabály alapján - megteremti a lehetőségét annak, hogy az

igényérvényesítő peres fél eljusson törvényes bírójához és a megközelítőleg azonos időben és körülmények között létrejött jogviszonyokból származó jogviták állam általi (bírói) megítélésére azonos jogi környezetben kerüljön sor. E célnak alárendelten köteles az Alkotmánybíróság és a bíró az együttműködésre. Nyomatékot adva a 152/B/2009. szám alatti határozatban kifejtett álláspontjának, az Alkotmánybíróság e határozatában is megállapította, hogy a bíró az alkalmazandó joggal összefüggő alkotmányos aggályait köteles - az Abtv. 38. § (1) bekezdése alapján - az Alkotmánybíróság elé tárni, az Alkotmánybíróság pedig köteles az elé tárt alkotmányossági kérdésben érdemben dönteni.

Az idézett törvényi rendelkezésekből és ezeknek az Alkotmánybíróság határozataiban megjelenő értelmezéséből következően a jelen ügyben a másodfokú bíróság köteles az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezni egyrészt a Bszi. 62.-63.§-ai Alkotmánybíróság 36/2013. (XII. 5.) AB határozatával már Alaptörvény-ellenesnek nyilvánított rendelkezései alkalmazási tilalmának kimondása, másrészt a Pp. - 36/2013. (XII. 5.) AB határozattal Alaptörvény ellenesnek nyilvánított 1998. évi XIX. törvénynek (Be.) 20/A. §-ával megegyező - 47.§ (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítása iránt.

A jelen perben a Bszi. alaptörvény-ellenesnek nyilvánított, valamint a Pp. Alaptörvény ellenesnek nyilvánítani kért, hatályon kívül helyezett rendelkezéseit - az alább kifejtett indokok miatt - alkalmazni kell, ezért a hatályon kívül helyezett jogszabály alaptörvény ellenessége megállapításának - a már alaptörvény-ellenesnek minősített jogszabály alkalmazásának jelen peres eljárásban történő kizárásának - Abtv. 41. § (3) bekezdése szerinti feltétele fennáll.

A Pp. 42. § szerint a bíróság illetékességének megállapításánál a keresetlevél beadásának időpontja irányadó. A Pp. 43. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, a bíróság az illetékességének hiányát hivatalból veszi figyelembe. Ha azonban az illetékesség nem kizárólagos, az alperes érdemi ellenkérelmének előadása után az illetékesség hiánya figyelembe nem vehető. A Pp. 41. § (1) bekezdése szerint vagyoni jogi ügyek tekintetében a felek a felmerült jogvitájukra vagy a meghatározott jogviszonyból eredő jövőbeli jogvitájuk esetére - a törvény eltérő rendelkezése hiányában - kiköthetik valamely bíróság illetékességét (alávetés), a (3) bekezdése szerint a kikötött bíróság - a törvény eltérő rendelkezése vagy a felek eltérő megállapodása hiányában - kizárólagosan illetékes.

A perben eljáró elsőfokú bíróság illetékességét - szemben a felek által kikötött bíróság illetékességével - az OBH Elnökének a Bszi. Alaptörvény-ellenesnek nyilvánított 62. §(1)

bekezdésén alapján meghozott 26/2012. (II. 16.) OBHE sz. határozata alapozta meg, mert e határozat rendelkezését az elsőfokú bíróságnak a Pp. 47.§-a alapján illetékességet megalapozó oknak kellett tekintenie. Amennyiben az Alkotmánybíróság kimondja a Bszi. 62.-63.§-a alkalmazásának kizárását, valamint a Pp.47.§(1) bekezdésének alaptörvény-ellenességét, úgy e rendelkezések jelen perben nem alkalmazhatók, azaz, úgy kell tekinteni, hogy az OBH Elnökének az eljáró bíróság kijelölésére hatásköre nem volt, és a Pp.47.§ (1) bekezdése hiányában a bíróság az OBH Elnökének határozatát sem tekintheti illetékességet megalapozó oknak. Nem lesz tehát ez esetben a perben olyan illetékességi ok, amely megalapozná az első fokon eljáró Szekszárdi Törvényszék illetékességét, ezért az illetékesség hiányát jelen másodfokú eljárásban hivatalból figyelembe kell venni, az illetékesség hiánya miatt a pert meg kell szüntetni, az elsőfokú bíróság határozatát hatályon kívül kell helyezni, és a keresetlevelet át kell tenni a hatáskörrel és kizárólagos illetékességgel rendelkező Fővárosi Törvényszékhez a Pp.158.§ (1) és (2) bekezdése, a Pp.129.§-a, és a Pp.251.§ (1) bekezdése alapján.

A Pp. 47. § (1) bekezdése - amely a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 2011. január 7. napjától 2013. július 31. napjáig hatályban volt 20/A. § szövegével azonos módon úgy rendelkezik, hogy az Országos Bírósági Hivatal elnöke az illetékes bíróság helyett más, azonos hatáskörű bíróságot jelöl ki az ügy vagy bíróságra adott időszakban érkezett ügyek meghatározott csoportjának elbírálására, ha a bíróság rendkívüli munkaterhe miatt az ügyek ésszerű időn belül való elbírálása más módon nem biztosítható, és a kijelölés nem jár a kijelölt bíróság aránytalan megterhelésével – a másodfokú bíróság álláspontja szerint a Be. 20/A. § alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapításáról rendelkező 36/2013.(XII.5.) AB határozatban kimondott okokból alaptörvény-ellenes, ez okból fordul a másodfokú bíróság az Alkotmánybírósághoz az idézett törvényi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítása iránt.

A Pp. 47. §-ának (1) bekezdés rendelkezése a Be. 2011. január 7. napjától 2013. július 31. napjáig hatályban volt 20/A. §-ában foglaltakkal szinte teljes egészében megegyezik, attól annyiban tér el, hogy a Pp. rendelkezése az egyes konkrét ügyek mellett kiterjed a bíróságra adott időszakban érkezett ügyek meghatározott csoportjára is. A másodfokú bíróság megítélése szerint a két jogszabályi rendelkezés közötti említett eltérés mellett is fennáll az Alkotmánybíróság 36/2013. (XII. 5.) AB határozatában megállapított okból a jogszabály alaptörvény-ellenessége.

A fenti indokok alapján a másodfokú bíróság a Pp. 155/B. § (1) bekezdése alapján kezdeményezi az Alkotmánybíróság eljárását a 2012. január 1. napjától 2012. július 16. napjáig hatályban volt Bszi. 62.-63.§ a jelen peres eljárásban alkalmazásának kizárására,

Pécsi Ítéltábla

Gf.IV.30.403/2013/6. szám

- 6 -

a 2012. január 7. napjától 2013. július 31. napjáig hatályban volt Pp. 47.§ (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására, és a jelen ügyben a támadott jogszabályi rendelkezés alkalmazási tilalmának elrendelésére. Erre tekintettel a Pp. 155/B.§ (3) bekezdése alapján egyidejűleg az előtte folyamatban lévő per tárgyalását felfüggesztette.

A végzés ellen a Pp. 155/B. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek.

P é c s , 2014. május 14.

Dr. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

